

TALABALARNING KREATIV MUSTAQILLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Usmonova Mohinbonu Uchqun qizi
Qarshi davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya

Ushbu maqolada talabalarning kreativ mustaqilligini rivojlantirishning dolzarb jihatlari, metodik asoslari va samarali yondashuvlari tahlil qilinadi. Kreativ fikrlashni qo‘llab-quvvatlovchi sharoitlar, interaktiv metodlar va mustaqil ta’lim vositalarining o‘rni ochib beriladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – zamonaviy ta’lim tizimida talabalar mustaqilligini mustahkamlovchi metodikalarni aniqlash va ularni ta’lim jarayoniga joriy etish yo‘llarini ko‘rsatishdan iborat.

Kalit so‘zlar: kreativlik, mustaqillik, metodika, talabalar, innovatsion ta’lim.

Annotation

This article analyzes the urgent aspects, methodological foundations, and effective approaches to developing students' creative independence. It reveals the role of interactive methods, supportive environments for creative thinking, and independent learning tools. The main goal of the research is to identify the methods that strengthen students' independence in modern education and to propose ways to implement them in the teaching process.

Keywords: creativity, independence, methodology, students, innovative education.

Аннотация

В данной статье рассматриваются актуальные аспекты, методологические основы и эффективные подходы к развитию креативной самостоятельности студентов. Раскрыта роль условий, поддерживающих креативное мышление, интерактивных методов и средств самостоятельного обучения. Основная цель исследования — определить методики, укрепляющие самостоятельность

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th June 2025

студентов в условиях современной системы образования, и предложить пути их внедрения в учебный процесс.

Ключевые слова: креативность, самостоятельность, методика, студенты, инновационное образование.

Bugungi globallashuv davrida ta'lim jarayoni tobora murakkablashib, o'quvchi-shaxsni hayotga tayyorlashning yangi usullari talab qilinmoqda. Ayniqsa, axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi, ijtimoiy-iqtisodiy sohalaridagi o'zgarishlar natijasida oliy ta'lim tizimida talabalarning nafaqat bilim olishlari, balki o'z fikrini erkin bildirish, yangilik yaratish va o'zini namoyon qila olish qobiliyatlarini shakllantirish zarurati yuzaga kelmoqda.

Bu jarayonda "kreativ mustaqillik" tushunchasi asosiy pedagogik yo'nalishlardan biriga aylanmoqda. Talabani o'z fikrini mustaqil bayon eta olishi, tanqidiy va ijodiy yondashuvi, mustaqil qaror qabul qila olishi nafaqat uning shaxsiy rivoji, balki jamiyat taraqqiyotida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shunday ekan, talabalarda bunday sifatlarni rivojlantirish uchun samarali metodika va didaktik yondashuvlar ishlab chiqish, ta'lim tizimiga integratsiyalash muhim vazifadir.

Kreativ mustaqillik – bu shaxsning mavjud muammolarga yangi yondashuvlar asosida yechim topa olishi, o'z g'oyalarini mustaqil shakllantira olishi, bilimlarni mustaqil o'zlashtirib, ularni amaliyotga tatbiq eta olishi kabi kompleks psixologik va intellektual jarayonlarni qamrab oladi. Bu faqatgina ijodkorlik yoki mustaqil o'qish bilan cheklanmay, balki tafakkur erkinligi, innovatsion fikrlash va yangi sharoitlarda to'g'ri yo'l topish kabi ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi.

Ta'limda bu sifatlarning zarurati shundaki, hozirgi kunda ish beruvchilar ko'proq mustaqil fikrlay oladigan, tashabbuskor va innovatsion yondashuvga ega mutaxassislarni talab qilmoqda. Shuning uchun ham zamonaviy o'qituvchining vazifasi – faqat bilim berish emas, balki talabani shaxsiy rivojiga, uning ijodiy va intellektual salohiyatining ochilishiga yo'l ochishdan iborat. Bu esa o'z navbatida yangi metodik yondashuvlarni ishlab chiqishni taqozo etadi.

Talabalarning kreativ mustaqilligini rivojlantirishning metodik jihatlari zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan chambarchas bog'liq. An'anaviy darslar ko'pincha

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th June 2025

o'qituvchining monologik nutqi va talabdan passiv ishtirokni talab qilsa, kreativ mustaqillikni rivojlantirishga qaratilgan metodlar talabani faol subyektga aylantiradi.

Bu borada quyidagi metodik yondashuvlar muhim hisoblanadi:

- **Muammoli ta'lim:** Talabalar oldiga ochiq muammolar qo'yiladi va ular bu muammolarni o'z bilim va tajribasiga tayanib hal etishlari kutiladi. Bunda o'qituvchi faqat yo'naltiruvchi rolini bajaradi. Masalan, ijtimoiy, ekologik yoki kasbiy vaziyatlar asosida o'ylab topilgan topshiriqlar orqali talaba ijodiy fikr yuritishga undaladi.
- **Interaktiv metodlar:** O'zaro muloqotga asoslangan "Aqliy hujum", "Debatlar", "Kichik guruhlarda ish", "Rol o'ynash" kabi metodlar orqali talabalar o'z pozitsiyalarini asoslashga, fikrlarini tahlil qilishga va yangi g'oyalarni ilgari surishga o'rganadilar.
- **Loyiha asosida ta'lim:** Talabalar mustaqil loyiha ustida ishlaganlarida mavzuni chuqur o'rganish, o'z fikrini hujjatlashtirish, natijani taqdim etish ko'nikmalarini egallaydilar. Bunday usul ijodiy yondashuvni rivojlantiradi.
- **Raqamli vositalardan foydalanish:** Online kurslar, test tizimlari, vizual dasturlar, multimedia vositalari orqali talabalar o'zlari uchun qulay va samarali o'qish uslublarini tanlaydilar. Bu esa ularning shaxsiy o'qitish uslubini shakllantirish imkonini beradi.

Shunday qilib, bu metodlar ijodiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish va o'zini ifoda etish qobiliyatlarini kengaytiradi.

Talabaning kreativ mustaqilligini rivojlantirish jarayoni natijadorligini baholash uchun aniq va puxta ishlab chiqilgan mezonlar kerak. Bu mezonlar faqat test natijalari yoki baholash varaqalari bilan cheklanmasligi, balki talabaning faoliyati, fikr yuritish darajasi va muammolarga yondashuvi asosida baholanishi kerak.

Amaliy tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, kreativ va interaktiv metodlar bilan o'tilgan darslar natijadorligi ancha yuqori bo'ladi. Masalan, Toshkentdagi oliy ta'lim muassasalarida 2 oy davomida olib borilgan kuzatuvlar jarayonida ikkita guruhda tajriba o'tkazildi: biri an'anaviy, ikkinchisi interaktiv metodlardan foydalangan.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th June 2025

Interaktiv metodlar qoʻllanilgan guruhda talabalar oʻz fikrini erkin ifoda eta olish, mustaqil qaror qabul qilish, muammolarni tahlil qilish va takliflar berish borasida yuqori faollikni namoyon etishdi. Ayniqsa, “Aqliy hujum” va “Debat” metodlari orqali ular bir-birining fikrlariga tayanib, jamoaviy qaror qabul qilishni oʻrgandilar. Yana bir misol: pedagogika yoʻnalishidagi talabalarga mustaqil loyiha sifatida "Oʻz dars uslubingni yarat" degan topshiriq berildi. Bu orqali ular oʻz fikrini metodik asoslay oldilar, interaktiv texnologiyalarni tanladilar, va oxirida dars namunalarini taqdim etishdi. Bunday topshiriqlar nafaqat kreativlikni, balki masʼuliyat, rejalashtirish va taqdimot qilish koʻnikmalarini ham rivojlantirdi.

Xulosa

Yuqorida keltirilgan tahlillar shuni koʻrsatadiki, talabalarning kreativ mustaqilligini rivojlantirish – zamonaviy taʼlimda eng dolzarb masalalardan biridir. Buning uchun samarali metodlar, innovatsion texnologiyalar va individual yondashuv zarur. Bu yoʻnalishdagi izlanishlar davom ettirilsa, natijada shaxsiy fikrga ega, ijodiy faol, raqobatbardosh mutaxassislar tayyorlash mumkin boʻladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ishmuxamedov R.J. Innovatsion texnologiyalar yordamida taʼlim samaradorligini oshirish yoʻllari. – T.: TDPU, 2005 y. 2.
2. Ibragimova G.N. Interfaol oʻqitish metodlari va texnologiyalari asosida talabalarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish. / Monografiya. - T.: «Fan va texnologiyalar», 2016. -77-b.
3. Karimova, M. O., & Saidullaeva, A. R. (2020). Pedagogical basis of the use of universal and national values in the spiritual and moral education of children in the family. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(7), 8547-8555.
4. Muslimov N., Usmonboeva M., Sayfurov D., Turaev A. Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari. - T.: Sano standart, 2015.